

V torek, šetrtek in soloto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 49 . . .

Vredništvo in opravišništvo
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopno-
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskane 1krat
5 kr., če se tiska 2krat
4 kr., če se tiska 3krat,
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
kolek (stempel) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 111.

V Mariboru 21. septembra 1869.

Tečaj II.

Slovenski narod ima zapisati bitko, nenadomestljivo izgubo, ki ga je zadela. Umrl je mož, ki je z gorečo ljubeznijo do svoje slovenske domovine, s pridnostjo delavne čebele neutrudno delal leta in leta za izobraženje in duševen napredek tužnega naroda, čigar pravi in zvesti sin je bil do svojega zadnjega zdihljaja! Umrl je

Anton Janežič,

profesor na c. k. realni v Celovcu, tajnik družbe sv. Mohorja itd.,

po dolgem trpljenji 18. septembra 1869 v Celovcu, v 41. letu svoje starosti.

Janežič ima za razvoj našega narodnega jezika in naše literature in za národno omiko zasluge, ktere ga bodo hvaležnim Slovencem vselej v najčastnejšem spominu ohranile. Slava njegovemu imenu!

Spet ena beseda, kam pes taco moli!

Ta gospod Kaiserfeld, ta mož Blagotinšek, ki se je svojega pravega imena in svojega slovanskega roda sramoval, ter se materi Germaniji ponudil v službo zoper lastno kri, ta človek, znan zaradi svinčenih podplatov, ki ga teže, da ne vleče Avstrijo Prusiji pod noge, znan zaradi lanskega kravjega govora: je letos zopet v Radgono šel govorit. Kakor da bi avstrijski Nemci, njim na čelu adoptirani sin nemški, Blagotinšek, imeli že vse Slovane pod peto, napovedal nam je boj na življenje in smrt, boj — pred katerim bo Kaiserfeld prvi svojo kožo umeknil, ako se uname.

„Kaj zamore ustavoljubna stranka s svojo edinostjo to je pokazala, ko je nesrečno grešča politika predrznila se roko na ustavo položiti“. Tako podrobi velikan Kaiserfeld Belkredija in si gotovo domislja, da je on bil tisti Golijat. V istini pa je slabega Belkredija vendar le premagala nemška kame- rila, Prusi l. 1866, Magjari in Belkredi s svojo neodločnostjo in slabostjo sam. Kaj zmore ustavoljubna stranka to bi se hitro pokazalo in se še bo, ako jej vzame kdo policajstvo in in birokratizem od strani.

„Ustavo iz rok dati, bi se reklo vse iz rok dati, kar smo dobiti v 20 letnem duševnem boji, ustavo iz rok dati, bi se reklo Nemcem tisto vzeti, kar jih edini, . . . kar jim pomaga nalogo izvršiti, ktera jim je v tej državi dana“. Ktera je ta naloga? Nemci jej dajo lepše ime, stvar pa je ena in ista in se imenuje: gospodarstvo Nemcev nad družimi narodi,

To dalje Kaisertfeld sam potrjuje rekoč: „O ustavi govoriti, in vendar sanjariti o pogodbi z nasprotniki ustave in z njihovim stališčem, je sama slabotna brezmišelnost, če hujše ni. Za nasprotnike imamo le eno besedo in ta se glasi: „ustava,“ in le eno metodo, edinost, vstrajnost in ne- premekljivo izpeljavanje . . . Ker imamo o b l a s t, nas nič ne moti in nič ne zadržuje, da delamo.“ To je jasno govorjeno. Ti gospodje imajo voljo, vse v svojo nemško Prokrustovo posteljo stlačiti. Ako z lepo ne gre, pa polomimo kosti, saj imamo o b l a s t v roci! Res, da imajo oblast v roci Ali vprašaj je, ali je pač ta oblast močna dovolj, da bo vse slovanstvo, ki želi popravljeno ustavo, stlačilo v znane in mnogoimenovane „okvire“ ustave. Pač imajo vso vladno mašinerijo v roci, mašinerijo, ki je iz šole absolu- tizma in je res še zdatna sila. Res, da lahko slovanski opoziciji jezove gradé. Ali za temi jezovi se bode po naravnih zakonih voda nezadovoljnosti le tem više in tem močnejše nabrala in naposled z lastno močjo neustavljivo pro- drla in mogoče je da taka umetno in nalašč ustvarjena in provocirana povodenj pobere seboj ne samo jezove, temuč tudi njih graditelje v pogubo.

Ako Slovanje zahtevamo ravnopravnost, ako mi zahtevamo admini- strativno zedinjenje, mogočnost za razvoj in ohranitev naše narodnosti itd. — odgovarjali nam bodo vladni možje nemški s novo čarobno besedo: „ustava“ Kdo se ne spominja scene iz Göthe-jevega Göta, Berlihing-skega, ki s svo- jim detetom govori in mu ta na vse vprašanja blabra naučeno: „Jaxthausen ist etc.“ Fraze in besede niso še nikoli nobene opozicije zatrlé in uničile, tudi če so „oblast“ imele na svoji strani, ako je mela ta opozicija zdravo in času primerno idejo na zastavi zapisano.

Nemci, posebno taki kakor Kaiserfeld, lahko igrajo do zadnjega, ker

lahko odró „svinčene podplate“ in po pruski policiji kličejo. Mi želimo Avstrijo ohraniti. Podalo se pa slovanstvo ne bo. In ko bi mogoče bilo, da bi Kaiserfeldova stranka s pomočki, katerih še ne poznamo, opozicijo zoper zdanje stanje zlomila, potem še zmirom Slovanje nismo izgubljeni. Potlej bi v obupanji morali pod svoje noge pogledati, če se ni tudi pri njih kaj svin- čenih podplatov naredilo.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(Tretja seja 17. sept.) Prebere in potrdi se zapisnik poslednje seje. Prvosednik naznani več predlogov med temi tudi vabilo, s katerim vabi dramatično društvo slavni deželni zbor k besedi, ktero napravi njemu na čast v nedeljo 19. t. m. v čitalnici. Potem naznani prvosednik, da so se posamezni odseki ustanovili, ter si volili prvosednike, namestnike in zapisnikarje. Na dnevnem redu stoječa dva vladina predloga in deželnega odbora sporočila iz- roče se dotičnim odsekom v pretres in nasvetovanje. Občini Studenec v Krškem se dovoli 70 perc. in 65 perc. priklada na vse direktne davke za zidanje šole in druge občinske potrebe za leta 1869 in 1870. Pri predlogu deželnega odbora o gozdnarjih za vojvodino kranjsko, ki nasvetuje:

1. Obravnava o nadzornih gozdnarjih se za zdaj opusti;
2. c. kr. deželna vlada se naprosi, da presilno dolgo zavlečena ser- vitutna razveza naj se brž ko brž dožene in
3. gozdna postava, oklicana po cesarskem patentu od 3. decembra 1852. in vpeljana 1. januarja 1853. naj se po potrebah vojvodine kmalu predrugači in v tej postavi skrbí za tako nadzorstvo gozdov, da se ne žali pravica lastninska;

poprime Dr. Toman za besedo in nasvetuje, naj se ta predlog zaradi velike važnosti izroči gospodarskemu odseku v pretres. On je nekoliko družega mnenja, kakor deželni odbor in ni zoper vpeljavo nadzornih gozdnarjev, ker lastninska pravica posameznega se mora dostikrat vklanjati splošni koristi, zatorej je posebno zoper konec 3. odstavka. Vladno nadzorstvo čez gozde bi ne bilo smelo nehati popolnoma. Kaj je pomagala gozdna postava, ko pa ni bilo organov, ki bi bili pazili na to, da se tudi izvršuje. Lastniki so gospo- darili z gozdom, kakor jim je bilo ljubo. Sam minister poljedelstva grof Potocki je za državno nadzorstvo, le hoče zaslišati o tej zadevi še glas de- želnih zborov. Stvar še ni dokončno dognana, tedaj naj se izroči gospodarskemu odseku. Dr. Bleiweis, kot sporočevalec deželnega odbora misli, da sme v imenu odbora pritrditi nasvetu g. Dr. Tomana, ker stvar je važna in žele- je, da se reši po najbolji moči. O žaljenji lastninskih pravic pa si je stavil odbor tisti čas pred oči, ko bo že popolnoma nehala servitutna zaveza in tedaj bodo razmere vse druge. Pri glasovanji sprejme se predlog Dr. Tomana. Predlog deželnega odbora, da se vdinja še en služabnik na ljublanski realni z letno plačo 302 gold. se potrdi brez ugovora in potem seja konča.

V 5. seji 18. sept. je poslanec Schloffer svoj nasvet zastran direktnih volitev v državni zbor zagovarjal. On meni, da so se časi od lani, ko je bil v dež. zboru ta predlog zavrnjen, zelo spremenili, ker je zahtevanje, da se naravnost voli, ne iz dež. zbora, postalo splošnejše. „Vse naše politično življenje je tako, da se nekako slabo počutimo; pri nas vlada nezaupanje, dvom in nezadovoljnost“. Govornik kaže, kak razloček je v Cislajtani in na Ogerskem. Tudi ako bi direktne volitve skazale se nevarne (komu? nemškemu gospostvu?), kakor jih mnogo trdi da bodo, dobički prevagujejo to nevarnost. Nevarnosti se pa dajo brez direktnih volitev odrediti v daljavo, pa ne odpraviti. — Schlofferjev nasvet je bil izročen ustavnemu odseku. — Več predlogov se je izročilo dotičnim odsekom. Vse te predloge homo omenjali, kadeer razpravljanje o njih pride.

Dopisi.

Iz Ljubljane 18. sept. [Izv. dop.] Deželno (nemško) gledališče se je odprlo 16. t. m.; ako je bilo že prvi in drugi pot tako slabo obiskano, kaj še le pozneje! Direktor temu zavodu je letos apotekar Meyer. Če bi se bratila apoteka s slovenskim gledališčem, kaj vsega bine vedel pisati „Tgbl.“ o naših kontrastih.

Rekrutbe so se na Kranjskem do malega dognale. Po deželi so se pisali vabilni listi v nekaterih krajih slovenski, večidel pa še vedno nemški. Ljubljanski magistrat je pisal izključljivo in samo nemške, in ravno za to je letos toliko ubežnikov, da jih ni bilo še nobeno leto toliko; prvi dan rekrutbe je morala komisija skleniti že ob 12 uri, ker se ni hotel iti nihče predstavljati. Trdili so fantje, da ne vedo, kaj stoji prav za prav zapisano na listeku. Tako, torej tudi pri tacih priložnostih je našemu magistratu trošenje nemške kulture prva skrb? Torej Slovencu se še tačas ne uraduje v njegovem jeziku, kadeer ima krvavi davek dajati! Kje je ravnopravnost, kje so tiste vseobčne pravice, ki nam jih daje ta naša decemberska ustava?

Iz Ljubljane 19. sept. [Izv. dop.] Dr. Klun ima jako neprijetno stanje. On lahko vidi, da pravihsposlovtateljv nima niti na eni niti na drugi strani. Ko je bil še naroden in se je javno spoznal kot federalista in narodnjaka (jaz abstrahiram od klerikalstva), ko je bil kandidat narodne stranke, izdali so bili namškutarji pamflet, v katerem je bil Klun strašno zasramovan, tako, da sem si jaz že tačas mislil, ako ne toži izdateljev pamfleta, ne bi ga naša stranka smela voliti. Vendar tožil nemškutarjev ni, prosil je

narodne može in volili so ga, ker so menda mislili, njegovo znanje in njegov talent (ktero oboje mu ne odrekamo) bode deželi koristilo. Zdaj je pa prijatelj narodnih nasprotnikov, nasprotnik narodnega programa in slovenstva. Dež. zbor ga ignorira z vso pravico, ker so mu volilci nezaupnico dali. To je zblota njega in še bolj njegovega nekdanjega hudega nasprotnika Dežmana. Torej ga v „Tgbl.“ zagovarja in se jezi, ka ni v odbore voljen, Z neslišano nesramotnostjo se tu zopet govori o „rokovičarji Horaku“, ne o večini trgovinske zbornice. „T.“ ugrablje, ali to zanemarjanje velja ho fratu Klunu, ali liberalnemu Klunu, ali ima dež. zbor tako obilico moči. Jaz bi djal da ne eno ne drugo ne tretje: temuč to pravično zanemarjanje velja od narodne stvari odpalemu, zaupanje slovenskih volilcev ne več imajočemu Klunu. Ni dovolj, da ima mož talent in znanje. Kar ga spoštovanja vrednega stori je karakter. Ravno breznačajni politikarji so narodom in ljudstvom neizmerno škode storili, ako so imeli zraven nedoslednosti in neznačajnosti talent in glavo. Ravno taki ljudje so si zaslužili sovraštvo narodov in ljudstev. Da, Klun ni „liberalen“ temuč n e n a r o d e n. Le po pravem imenu naj se kliče. — Čujem — pa avtentično še ne vem — da tudi g. poslanec Lipold ne bode v vseh rečeh ene misli z večino. A vsel se je na levo k narodni stranki. In če bode glasoval le v narodnih vprašanjih za slovenstvo, zaslužil si bode hvalčznost našo vseskozi Liberalnih Slovencev — pa Slovenci morajo biti — nas ni nikakor strah, ako imajo tak značaj kakor se je meni g. Lipold popisaval.

Da, Slovenci, premislimo zakaj imamo toliko odpadencev od naše narodne stvari? Zakaj toliko sinov slovenske matere, slovsanske krvi, noče biti z nami, temuč divja s tuji zoper lastno kri in lastno domovino? V zgodovino pogledimo. Kakošni so bili Grki, kako izobraženi, kako veliki! Pa so propali. Zakaj? Zato, ker so imeli Temistokle. Vsak Grk, kteremu ni le ne kaj dopadlo v domovini, je tekel k sovražniku. Tam je delal zoper domovino. Temistokles, Dežman, Klun! — Pa da je to mogoče, krivi so nekoliko nekteri nestrpljivci v naši stranki. Za Boga! Dokler ne bode pri nas ena misel prodrla, namreč ta, da nam je obstanek naše slovsanske domovine pod vsako ceno prva stvar, dokler se ne bomo Čehom enako naučili, da se mora narodna reč od vseh družih ločiti, da je narodnost naša nasproti germanstvu in italijanstvu v neizmerno večji nevarnosti ko vsi drugi interesi, tako dolgo ne bomo narodno tako utrdili se, kakor nam je treba. In v tej zadevi se greši na dveh straneh. Nekteri naših ljudi govorč: svoboda je prva, druga je narodnost, obe sti nam sveti. Istina, da je svoboda prva. Ali v svobodi mora že dogotovljeno, samo ob sebi razumno biti, da ostane nemo kar smo rojeni Slovenci, in Slovani, in se le kot takirazvijamo, ker se

Listek.

Narodopisne slike iz življenja našega naroda.

V. Ženitev.

Božja stvar,
zlahten dar
Je zakonsk par.
Narod. pes.

Svet se je že mnogo ubijal z vprašanjem: kaj je človek? Razni ljudje so na to vprašanje razno odgovarjali. Poet, dozvoljio imajoči vse drugače videti, vse drugače misliti in govoriti kakor navaden svet, pravi da je človek krona, s katero je sam večni Bog našo zemljo okoronil. — Praktičen ekonom pravi: človek je lastnik, je gospodar in vladalec zemlje in vsega kar po njej grede in leze. Sveta biblija pripoveduje, da je Bog človeka sicer iz ilovača, pa po svoji sliki in priliki ustvaril. — Darwin pa dokazuje, da naša očaka nista bila Adam in Eva v paradizi, nego Urangutani in Šimpanze v prašumah afrikanskih, in da je le po umetni odreji trajajoči tisoč in tisočletja iz opice denašnji človek to postal kar je. Vsa druga stvorenja so le šibre, ki so pri izklesanju denašnje človeške podobe odpadale. Poglejte v kak zoološičen kabinet, poleg opičnega ohrodja stoji človeški kostenjak. Na nagli pogled se ne razločujeta mnogo drug od drugega. Mene, prvikat to videvšega, je po celem životu gróza spreletela. Tukaj nadpis: simia, in tik poleg nadpis: homo sapiens! Zakaj se raje ne napiše: bôte histoire, kontrast ne bi bil tak grd, kakor je sicer. — Asceti anahoreti pravijo, da je človek živo truplo namenjeno v slasten zagrizek črvom in drugemu gnjusu, in ker tej golazni ne privoščijo mastne pečenke, zato se žive ubijajo, trpinčijo in pôstijo, da nas Bog varuj tega. — Moderna filozofija pravi, da je človek kombinacija, v kateri sta dva sveta, telesen namreč in nadtelesen v eno bitje zvezana. To je prav za prav ono isto, kar so že pred več kot četiri tisoč leti staro indijski modrijani iztuhtali, to namreč, da je človek torišče, na kterem se dva načela, dobro in hudobno, bojujeta in med seboj skušata, kdo bo koga prevladal in pod sebe djal. Ta boj se bajé še danes ni odločil. Iz teh in še več drugih definicij, ki jih ne morem vseh tukaj naštet, se vidi, da človek še denes ne vé pravega odgovora na vprašanje: kaj je? — Pa naj si že bo človek, kar si hoče, za mene pod naslovom „ženitev“ pišočega, je merodajen Sokrates, rekši: človek ni nič drugega nego oskubljen kokot. In zares, v ženitvanjskih okolnostih človek ni nobeni stvari na svetu tako podoban, nego kokotu ali petelinu.

Drugo vprašanje je: zakaj je človek na svetu? — Če je na prvo vprašanje: kaj je človek? — težko odgovoriti, je na to drugo vprašanje še veliko težje. Pravega namena, ki ga stvarnik s človekom doseči hoče, tega mu stvarnik ni razodel, sam ga pa tudi še ni iztuhtal. Morebiti je bolje, ka človek za svoj namen ne vé, morebiti ga nevedoč preje doseže, nego ga bi dosegel, če bi vedel zanj. Človek samo toliko vé, da mora prvič samega sebe vzdržati kakor najdalje more, in drugič, da mora po plemenu iti in svoj rod naprej ploditi. To obojno nalogo je človek do denes voljno vrševal, še nikoli ni v teh dveh dolžnostih stvarniku pokorščino odpovedal. Da, celo spuntal bi se. Kakor se je že večkrat zgodilo, če bi mu kdo vršavanje teh dveh dolžnosti braniti hotel. Pustimo prvo dolžnost vzdrževanje samega sebe v stran. V spisu „socialno vprašanje“, sem govoril o njej. Za izvrševanje druge dolžnosti storil si je človek poseben zakon, ki najde v ženitbi svoj izraz.

Vsakterega človeka sveta dolžnost je, da se oženi.

Kaj je ženitev? — Stvarnik je vso narodo na dvoje razkral: na možko in na žensko. Ta razkol v narodi gre skoz in skoz. Vsakemu teh dveh polutkov ali spolov je pa vsadil željo v srce, gonečo ga na to, da bi se rad spet v eno celoto zedinil s svojo od njega oddeljeno polovico. Ali je to razkolništvo v narodi že od vsega začetka tako bilo, kakoršno je denes, ali sta pa morebiti obojna spola kdaj zedinjena bila, kakor sta še baje denes v poljih, to nam naj gospoda Darvinjanci povedo. Želja in nagon po zedinjenji v eno celoto je v obeh dveh polutkih enaka, in sicer tako silna, da drug k drugemu kar hropea in kopneta. Akt zedinjenja teh dveh polutkov se imenuje ženitev. Ženitev je tedaj velevažen čin narode, z njo ona opet to prijazno zveže, kar je poprej razkrala bila. V sv. evangelji se bere: „mož zapusti očeta in mater, se pridruži ženi in ta dva postaneta eno telo.“ Želja po zedinjenji nagiblje možkega k ženski, in žensko k možkemu; in ta želja, to nagibanje, to nagnenje po zedinjenji se imenuje spolna ljubezen. Kdor se spolni ljubezni odrekuje, ta dela „strike“ naproti osnovnim zakonom narode.

Vsa naroda se ženi.

Poglejmo v živalstvo. Vsako pleme ima v leti neki čas, ki je za-njo to, kar je za nas predpust. Konji orlijo, jeleni se rukajo, ribe drstijo, brenčelnji in obadi rajajo in okoli svinjakov svoje pirne plese plešejo. S kakšno slovesnostjo se vzdigne deviška matica iz ulnjaka v zrak, kedar svoj pir piruje. Obdana in spremljana je od tisočev medenoustnih snubakov, ki se jej vsi klanjajo, dobrikajo, prilizujejo, sladkajo, muzajo, milijo in na vsakojake načine prikupujejo. Visoko se vzdignejo ti svatje z nevesto v sredi v zrak. Škrjančki žvrgolijo okoli njih. Kaj se pa tam gori v zraku godi, kdo je to že videl?

Poglejmo v rastlinstvo. Ktera naših nevestic se more primeriti in prispodobiti cvetoči liliji na polji, kar se krasote lic, sladkosti ust, nedolžnosti srca in lepote ženitvanjske obleke tiče. V sredi cvetne krone bleskajoče se biserov jutranje rose leži nevestica na visoki postljici, okrog nje pa stojé mnogobrojni snuboki vsak z gizdavo perjanico za klobukom. Zdaj začno svatje prihajati en za drugim. Prvi prifrči banderjaš metulj s pisanim banderom v roki, za njim prideta ta čebelica s starešino čmrlcem, obadva koštata od medu in mane, kterih so vse čašice polne, pa si tudi vsaki nekaj na dom seboj vzemeta, kakor je že stara navada. Za njima pripleza boter mravljinčec, ali je pozvan ali pa ne. Komarji godejo vsak na svojem dolgem klarinetu, spodej v mahu sedi kraj svoje luknjice trbušen čurimuri, ter černo na bajs dela; okrog in okrog so se pa skokonoge kobilice v kolobar sprijele pa plešejo s svojimi dolgimi cepeligami kakor plesačice na baletu.

Poglejmo še v rudništvo. Tu je vendar vse mrtvo! bo morebiti kdo djal. Če že živali in rastline svatbe imajo; rude, zemlja, kamenje, kovnine, voda, zrak to so vendar mrtve nečutljive tvarine! Pa nak, tudi med njimi je sovražstvo in ljubezen, tudi med njimi se snubi in svatuje, tudi med njimi se zakonske zveze delajo. Časih se te zveze tako na skrivnem snujejo, časih je pa treba za nje toliko časa, da vse to očesu navadnega človeka skrivnost ostane. Le kemikar ima na svojem ognjišču tiste priproge, s pomočjo kterih tisto zagrinjalo odgrne, s kterim so te zakonske zveze zazodete. Kemikar edini

koč narod drugače ne moremo. Po tem tacem se pravilneje lahko reče: svoboda je sredstvo, obstanek namen. — Drugi pa ne trpe, ako se pokazuje stranka, tudi (in še bolj) narodna, ki pa ima v nekterih nenarodnih zadevah drugo misel. Tam bi bilo treba priporočati: bodite najprvo Slovenci, najprvo narodnjaki, kajti prej ste na svet prišli kot Slovenci, nego kakor udje tega ali onega stanú, tega ali onega prepričanja in mišljenja. — In, tega sem vsaj jaz prepverjen, da kader pridemo tako daleč, potem ne bomo toliko odpadnikov imeli. To se ve, da na Kluna in enake ne mislim. Ali po mestih, posebno po Ljubljani, jih je mnogo, ki od naše narodne stranke odpadajo, ker je — žalibog! — ne ločijo od absolutistične, temnjačne, natražnjačne, fevdalne — in kar jih je izobrazena Evropa več zavrgla. Vse za domovino!

Iz Dunaja 19. sept. [Izv. dop.] Da bi svoji stranki odvrnilo oči od vihré opozicije, ki se grozeče zbira nad glavami cislajtanstva, vrglo je ministerstvo Giskrovo svojim zvestim deželnim zborom nov predmet, kterega bodo obdelovali, da še za nekaj časa spregledajo nevarnosti, ktere preté celi današnji sistemi in jo prejali slej morajo prenarediti, ta predmet so direktne volitve. Vsi tukajšnji časopisi so se vrgli na kost, ki jim jo je dr. Giskra vrgel in jo premečejo, ogledujejo in obirajo. Nekteri so koj ugriznili, drugi bi radi, pa vidijo da ni dosti na nji, da se ne da prebaviti. Naštevajo deželne zборе, kteri bodo prevzeli ta vladen nasvet, pa — žalibog zanjo! — morajo naštetí tudi deželnih zborov, kjer se ideja, državni zbor na kvar deželnim zborom okrepčati, ne bo prišla, temuč hude nasprotnike imela, ali pa kjer se poslanci kot samo en del deželnih zastopstev (Česko Moravsko) ne bodo upali take prevažne ustavne premembe na vrat na nos priporočiti. Oreh je trd, radi bi ga strli, ali ne gre. Zares, ubogi državni zbor! Čehi ga ne marajo, Poljaki pridejo le s pogojem vanj, nam Slovencem ni na srcu zrastle, in naposled bi še Nemci radi imeli drugačno osnovanega, ta jim že preseda. Kaj bo iz tega. Toliko važnih v avstrijsko življenje seza-jočih vprašanj imamo nerešenih, pa se tu stavi še drugo, novo na dnevni red. — „N. fr. Pr.“ obide vse deželne zборе priporočevaje sklep direktnih volitev. Do Slovencev prišedši pravi: „Kakšen dobiček imajo Slovenci, neposrednim volitvam ustavljati se, ni razvideti, ker na vsak način tudi potem pošljejo svoje narodne zastopnike v državni zbor. Saj zgodovinsko-politične individualnosti Kranjske nočejo zastopati, ker se njih prizadevanje, ne kakor pri Čehih na zgodovinsko pravico, ali kakor pri Poljaki na ohranjenje stare zgodovinske dežele v neki samostalnosti, temuč na osnovo Slovenije obrača.“

Verujmo jim, da ne sprevidijo, zakaj je kranjski zbor neposredne volitve odbil, in zakaj so na štajerskem naši poslanci glasovali proti. Sprevideli bi lahko, če pomislijo, da se mi kljub temu, da bi v državnem zboru

po direktnih volihvat utegnili nekoliko več poslancev imeti (posebno če se naravnost iz ljudstva voli, ne po interesah), nočemo dati za orodje namenom one stranke, ki to nasvetuje. Kakšne namene pa ima? Jasnó izgovarja to sama. Ona hoče deželne zборе, kterih se tolikanj boji, ob vso veljavo in važnost spraviti. Deželni zbori dualistične centraliste preveč spominjajo na sovraženi federalizem. V deželnih zborih so se dozdaj še glasno javile pritožbe slovaškega prebivalstva, črez ktere je nemški rajhsrat zaničljivo na dnevni red prestopal (vide Hasnerjev odgovor Svetcu). In ker je tako, ne bodo nikoli vsi deželni zbori svoje v ustavi zagotovljene pravice sami od sebe dali. Vzeti jim je pa niti državni zbor sam niti večina drugih zborov ne more. Da to ustavno pravico imajo, to priznajo vsi interpretatorji ustave. Edina „N. Fr. Pr.“, kteri je ta pravica najbolj neprijetna, je pred nekoliko časom neke besede grizla in s šepavo sofistikó odrekla to pravico, ter iz pravice hotela narediti le dolžnost deželnih zborov pošiljati v državni zbor. Ker pravico imajo, ker se je vsi ne bodo odrekli, mogla bi se jim le po oktroiranji vzeti, po nepostavni poti. To pa bi bil udarec po ustavi (staatsstreich), kterega se ravno Nemci tako grozno bojé. Ako ga tu odobravajo, dobro, potem morajo dosledni biti in ne kričati nad Čehé, kteri kote da se ustava podere in na podlagi oktoberskega diploma druga, vsem nerodom pravična zida; po tem ne smejo kričati na nas Slovence, kteri tudi staatsstreich želimo, da nam da naše prirojeno pravo, da nam naše „megleno prihodnje kraljestvo“ iz megle, in v pravo istinito sedanjost postavi.

Politični razgled.

Na Českem se nagibljejo ondodni nemškutarji in Nemci tem bolj, čem bliže je čas volitev. Izdali so tudi svoj volilni manifest, ki se giblje v navadnih frazah o svobodi in ustavi in hoče manifest českih voditeljev ometati. — Ravno tako so izdali brošuro v českem jeziku, ki narodu dobičke našteva koliko jih je prinesla ustava vsem narodom.

V gališkem deželnem zboru je Smolka svoj predlog ponovil, ne pošiljati poslancev v državni zbor. — Razgovor o tem važnem vprašanji bode prišel kmalu na vrsto, in bode za nas tolikanj važnejši, ker je jasno, da je ravnanje slov. državnih poslancev zelo od tega odvisno, ali Poljakov ni v državnem zboru. Vodja c. k. namtnije je dobil od ministerstva povelje naj izreče v imenu vlada, da se ustava sme le ustavno premeniti, da (ako bodo Poljaki o svoji resoluciji zopet govorili) vlada ne more vprek državnega zbora z deželnim zborom o taci državnopravnih vprašanjih v dogovor

vidi v srca in ledvice rudnin. Neka rudninska telesa nimajo drugo k drugemu celo nobenega nagnenja. Vtikaj taka dva telesa vkup, nikdar se ne bodeta prijazno sprijela, nikdar v eno telo se zedinila, časih sta drug drugemu celo tako zoperna, da se kar odbijata in brečata; nasprotno pa dva taka telesa, ki imata neko notranje nagnenje in poželenje drugo k drugemu, če nju le blizo vkup deneš, hlastno drugo k drugemu zletita, se sprimetá, objameta, in časih ko bi trenil, v eno telo zedinita. Glejte kako se n. pr. apno ogreje, kedar s svojo nevesto vodo v dotiko pride! Ravno tako željno jo v sebe srče, kakor mladenič željno na sladkih ustnicah svoje drage ljubezen pije. Glejte kako silno magnet svojo ljubico objame, kako tesno se ona nanj oklene! — Da, naj impozantnejše so zakonske zveze ravno v rudnistvu in obzračji. Kedar oblak ženin, in burja nevesta k poroki gresta, imasta čudne svatove s seboj. Burovš je za devera, nevihta je vodilja, mrak v črnem plašči je starešina, vetrovi so banderjaši, oni pred svatovi veselo plešejo, ter svatove listje in cvetje v izobilju na pot steljejo. Grom in piš godeta, hudourniki bobnajo, bliski na potu svetijo, ognjene strele v cerkvi sveče nažigajo, naj vikši bogov Perun pa poroča! —

Kemikarji sicer za take prirodne prikazni ne vpotrebljavajo vsakdanji prosti izraz „ženitev“, ampak imajo svoj znanstveno-terminologični izraz ter dé, da te prikazni prouzočujenska „prirodna sorodnost“ (wahlverwandschaft). Naj jim bo, jaz pa le svojo trdim, da je ženitev, pa si ne dam tega vzeti.

Celo planete so alkemisti srednjega veka v možke in ženske razločevali, in kedar se je pripetilo, da sta se en možki in en ženski v isti čas v konjunkciji srečala, se je dejalo, da sta se vzela, da sta v zakon stopila.

Naš narod tudi tedenske dane v možke in ženske loči, ter vsaki vrsti posebne lastnosti in vplive pripisuje.

Dožd v Benetkah se je z Adrijó prstenoval vrgši jej z veliko slovesnostjo dragocen prstan v nedrije.

Zadnja nevesta vsakega nas je pa bela smrt. Že pri našem porodu smo ž njo zaroke storili. Kedar nas enkrat ta nevesta objame, potem je Amen. Naj prvi pridejo v podobí raznih bolezní snuboki, čuk je za pozovčína, na mesto s štoló se roki zvezete s črnojadnim molekom, mesto v modri plašč se ženin obleče v lesen kamižolec. Črna zemlja je za teto. Nevesta ženina pričaka v globoki črni postljici. Na gostije je povabljenih na tisoče drobni belih črvičev.

Pa kaj je zakon? Etimologija pravi, da beseda zakon pomeni toliko kakor pravica, zakletev (jus, juramentum). Pustimo pa etimologijo raje na strani, nazadnje, če ne bi pravo zadeli, bi nas še kdo po glavi tolkel, pa dejal: butec, kaj se boš ti z etimologijo vkarjal, ti diletant ti!

Nekde sem enkrat bral, al sem le čul, ne spominjam se več prav, da je zakon kobača al kurnik; kdor je v njem, ta von *) gleda, kdor je pa z neje njega, ta pa notri gleda, al z drugimi besedami: kdor je oženjen, ta mlo iz zakonskega stana von gleda, ter si želi opet svoboden biti, kajti okusil je grenko resnico pregovora: kdor je oženjen, ta je priklenjen. Kdor je pa še samec, ta pa v zakon notri gleda, domišljaje si, da zakonske skrivajne sladkosti nadomestujejo vse druge zakonske nepogode.

Nekdo v stari Heladi, ki je dolgo sam pri sebi misel sem ter tje

premetaval, al bi se oženil, al se ne bi, se je nazadnje, ko se ni mogel na nobeno stran odvažno odločiti, podal k Sokratu, o katerem je bil slišal, da je eden najpametnejših mož, kolikor jih je Helrada odila, pa ga je za svet prašal. Veste kaj mu je Sokrates odgovoril? Dejal je: prijatelj! stori kaj god hočeš, žal ti bo. Če se oženiš, se boš kesal, če pa ostaneš samec — se boš tudi kesal. Ta Sokratov svet našim slovenskim deklicam gotovo ne bo po godu, pa nič ne dé, Sokrates je vendar prokletó pametno odgovoril. Kako pa zna ženska glava naj modrejšega modrijana oplehtati, ter ga v svoje mreže vloviti, o tem imamo najlepši primer v Sokratu samem. K ljubu vsej svojej modrosti, nagrajsal je vendar strašno pri izbiranju svoje zakonske polovice, kajti jegova žena Ksantipa je bila, kakor nam zgodovina pripoveduje, živa ženska obist. Njeno ime je in bo na veke ostalo psotka za vse hudobne in obistne žene. Pa lahka bi bila, če bi bil vsakter, kogar žena je Ksantipine sorte, Sokrates, ali — Ksantip je mnogo, Sokrates je pa samo eden edini bil. Njegova filozofična koža je bila nečutljiva, kakor iz volovske, kože podplat, za vse pikanje in grizenje ženine jezičnosti. Posnemajte ga, ki imate Ksantipe za žene!

Za naslov te narodopisne slike sem vzel izraz ženitev, dasiravno bi bil mogel z isto pravico tudi napisati možitev; pa ker je pri tem predmetu ženski spol za 99 procentov bolj zaniman, mimo možkega, vzel sem prvi izraz. Če se je ktera bralk „Slov. Nar.“ čitačica IV. narodopisno sliko „babo“ togotila na me pisatelja, hočem jo s to-le sliko potolažiti in od škodovati. Bogme to hočem!

Ženitev je vlevažen čin človeškega življenja; gotovo je važnejši nego porod, ker pri tem je naroditi se imajoči človek celo trpiven, pa tudi važnejši nego smrt, kajti ženitev odklepa, smrt pa zaklepa življenju vrata. Vsak količkej važnejši čin je človek zaodel v posebne vidljive oblike, ki jih sploh o biča je imenjemo. Ti običaji niso slučajni, ampak so skozi in skozi simbolični, imajoči neki pomen v sebi. Izmed vseh činov človeškega življenja je ženitovanje tisto, kterega so vsi narodi z naj več običaji zaodeli. Možki si lahko na prav enostalni način vzeme ženo, pa tako enostalno vzetje ne bi imelo tisto svetost na sebi, ki se sploh zakonski zvezi prišteva.

Namen te narodopisne slike je, ženitvanjske običaje našega naroda v eni sliki predstaviti. Sestavil bom to sliko iz raznih opisovanj ženitvanjskih običajev, natisnenih v Novicah, v Glasniku in drugod, vmes bom pa tudi svoje zapiske vpotreboval. Denes se brž ko ne ženitev nikjer na Slovenskem v svojej celoti več tako ne obhaja, kakor jo bodem jaz v sledečem naslikal, pa vendar smem reči, da moja slika ne bo nikakšna fiktivna slika, nego trdim, da se je v starejih časih ženitev pri nas Slovencih gotovo tako obhajala, kakor jo bom jaz opisal, kajti poedine navade, ki so se v enem kraju opustile in pozabile, so se v drugem kraju ohranile in še denes žive. Gradiva, ki bi denes mrtvo bilo, ni v tej sliki, in zato ni fiktivna. Sploh so se pa stari pošteni običaji zelo zanemarjati začeli; mlajši naš svet ne mara več mnogo za nje, celo sramuje se jih, in zasmehuje jih. Stari ljudje, videvši kako se denes svet ženi, zmajevajo z glavo, pa dé: časih je to vse lepše bilo! In prav imajo.

(Dalje prih.)

*) Mi pišemo sploh **von**, naš narod pa govori sploh **von**. Zakaj se ne bi narodne govornice držali? Kúzmíč piše **vó** in **vóné**, Rusi pa skoz **von**. Pis.

stopiti. To jasno kaže tudi zmernim Poljakom, da je zdanja vlada za njih tirjatve gluha. Jako dobro pa je, da vlada to ravno zdaj odkrito pové, kajti če to Poljakov ne prisili, da bodo za Smolkov nasvet glasovali, ne bodo jih nič.

Beustovo potovanje po Nemškem vleče oči pruskih novinarjev na-se, ki Beusta prav sumljivo sledajo. Posebno radovedni so zvedeti, kaj je Beust imel opraviti z virmenberškim ministrom Varnbüler-jem. To se ve, da slutijo kako delovanje proti Pruskemu.

Iz Pančove v vojaški granici se poroča, da je občinski zbor enoglasno sklenil, slovesno zoper to zavarovati se, da bi se kos za kosom vojaške granice priklenil k Ogerskemu. Tako dolgo, dokler se ne snide in ne sklene deželni zbor graničarjev, naj stvari ostanejo, kakor so. Vsa zastopništva v granici se pozivljajo naj pristopijo k temu sklepu. Potem se pošljejo v tem zmislu poslanci do cesarja.

Romanski knez ne potuje po zapadu samo, da bi si ženo našel, temuč da bi si kraljevsko krono pripravil in Romane osvobodil od Turkov. To pa, in velike bojne priprave v Romaniji, ne dopade turko- in judoljubim dunajskim Nemcem. Zato raj sware kneza naj se boji — Rusije. — V Bukareštu raste vpliv narodne stranke in sovraštvo do Magjarov. Zdanje miroljubno ministerstvo jako na slabih nogah stoji, ter se misli, da takoj po knježevi vrnitvi pride zopet Bratiano na vrh. Kar je Garibaldi za Italijo, Bismark za Prusijo, to je Bratiano za Romanijo. On je imel misel, osvoboditi Romane od Turkov že tačas, ko je knjeza Kuzo preznal postavil pruskega kraljeviča na prestol. — Ako se osvobodi Romanija, Srbi ne bodo hoteli biti menj odvisni ter bodo tudi pretrgali tenko nit, ki jih še na Turke veže. Enako Črnogorci i. t. d.

Iz Rima se piše v nemške liste, da se velike priprave delajo za prihodnji občni cerkveni zbor. Ograja okrog prostorišča, kjer bo zbor, je že s sedeži, premekljivimi in nepremekljivimi stolmi, mizami, govornišnicami tako napolnjena, da ni več mogoče radovide ne gledavce pripuščati. Papež se jako skrbno zanima za vse delo. Zadoje dni je bil sam enkrat prišel gledat delavce, jim je prijazno prigovarjal in je nadzornikom priporočal naj gledajo, da se delo ne bo zakasnilo. V šestih tednih bode že vse s preprogi okinčano. —

Razne stvari.

* (G. Cegnar), kateri je zavratno napaden bil, piše v „Jadr. Zarji.“ Še nesreča ti ni sveta, dragi moj „Cittadino“! Tvoj „salvo e sano“ kaže dovolj, da Ti je žal, da me niso umorili. Oblecí tedaj črno obleko i tarnaj, ker mi je mili Bog tako čudno obvaroval življenja veselo luč. Vzrok imaš temu, saj si prav Ti vedno dražil i hujskal razgrete glave zoper mene. Jaz pripisujem Tebi svojo nesrečo, ali Bog vé sovražim Te ne. Vprašati pa Te moram, kdaj i kde sem jaz slovensko ljudstvo podpihal, kakor si trdil Ti uže stokrat, kakor trdiš še zdaj, ko popisuješ mojo nezgodo? Povedi mi samo en „factum“, ali — factum mora biti, ne pa izmišljija. Jaz spoštujem i ljubim vse narode, priznavam njihove pravice; naj me vzame Bog tisti dan, ko se sklene bratovska zveza mej njimi! — Jaz sem rojen Slovan, kakor Tvoj — urednik! Iz stare zgodovine sem se učil, kako sveta je ljubezen do svojega naroda, — to se je učil tudi Tvoj — urednik. Ali se mi tedaj more očitati, če delam po božjih i človeških zakonih za svoj narod po slabih svojih močeh? Bog me! to je dolžnost vsakega človeka, toraj tudi moja in — Tvoja! Še bi te rad vprašal, kaj misliš z „d'oltre monti“ itd. Ker danes še ni Italije do planin, Tedaj ne morem Tvojih besed drugače razlagati nego da so avis au lecteur. Jako se varaš, če misliš, da nas pokolješ. Če imaš tak blag namen, spominjaj se ozbiljnih besed: Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. Zdrav, „Cittadino“!

* (Telegram Cegnarju) kiga je iz Ljubljane poslalo 21 slovenskih poslancev iz povoda zavratnega napada se glasi: „Klub večine deželnega zbora kranjskega Vam boritelju slovenske in ob enem avstrijske koristi na obali jadranskega morja izrazuje srčno sočutje zaradi tolovajskega napada, nadeja se, da roka pravice zadene hudodelnike.

Bleiweis, kluba predsednik.

* (Razpravo pred porotniki) bode imel Jak. Alešovec kot vrednik Brenceljna 23. t. m. On je tirjal kot tožen zaradi slovenskega sestavka slovensko obtožno pismo in povabilo. Ali birokrati ljubljanske sodnije so ugenili, da vrednik tudi nemški ume, torej mora na nemško vabilo priti, če ne, bo razprava vršila se brez njega. Torej kdor izmed Slovencev tudi nemško zna, ta se mora podati nemškemu uradniku? Slovencu ni dovoljeno zahtevati na sloverski zemlji od slug državnih, da se rabi njegov materin jezik, ako je tako srečen, da tudi nemški zna? To je cislajtanska svoboda, to je decembarske ustave ravnopravnost!

* (Darilo tujcem.) Ljubljanski nožar Hofman, po Kranjskem znan mož, po političnem značaju leta 1848 fanatičen narodnjak (sablje je delal z geslom: udri nemškutarja) zdaj pa ravno tako fanatičen nasprotnik, sicer pa jako priden naravoslovec je nabral boje jako lepo zbirko živali iz kranjskih podzemeljskih jam. ter jo podaril muzeji v Linc. Njegova je bila, pravico je imel dati jo, kamor je hotel. Ali malo lepše bi pa morda bilo, ko bi jo bil kot „Kranjec“ podaril kacamu domačemu zavodu.

* (Česki porotniki) so vrednika Pokrokovega tudi v tretji njegovi pravdi nekrivega spoznali. Vse česke novine govoré zdaj tako naravnost o sedanjí vladi in sistemí, da pač nam ni mogoče prinašati zrna njih člankov v zadajem času. „Narodni Listy“ pravijo, da ker je sedanja ustava bila od enega avstrijskega naroda oktroirana, more nova (federativna) ustava le zopet oktroiranji priti in sicer s tem, da se seže na oktoberski diplom nazaj in se narod česki pogodi naravnost s svojim kraljem.

* (Iz hrvaškega deželnega zbora) poroča Zatočnik: Predsednik dež. odbora za inštalacijo javlja mnogobrojne čestitke hrvaškemu narodu k

imenovanju abarona Raucha kot bana. Te čestitke so iz magyarskega razun dveh, koje so od glavnih konzulatov bavarske in virmenberške kraljevine. Vakanovič veli potem, da vis. vlada predlaga proračun za tekoče leto. Kraljevič ga prekine rekoč, da jemlje zbor na ugodno znanje priobčene čestitke. Živkovič predlaga, da se zapisnik da hitro natisniti in da se ne izroči tokoj na odseke, kakor bi se po poslovníku moral, temuč da se preda odboru ad hoc, obstoječemu iz 20 članov, na pretresanje in ko ta dovrši svoje delo, se bo videlo, ali se ima odborov elaborat pretresati ali odsekem razdeliti. Stojanovič še dodaje, naj bodo seje tega odbora javne in pristopne za vsakega člana zbora, kateri predlogse na konci debate o tem tudi sprejme. Zlatarovič приметne, naj se ne tiskajo imena penzionistov, koja so v proračunu napisana, da ne dojdejo publikumu na znanje. (Živila ustavna, parlamentarna vlada!) Pri glasovanji o Živkovičevem predlogu je dosti konfuzije, k slednjemu je bilo sklenjeno, izbrati odbor za proračun, obstoječ iz 26 udov.

Po odobrenji dveh volitev in odpovedanji varaždinskega zastopnika Perko-ta nastane še bolj zmešana debata o vprašanji posrednega ali neposrednega občevarja z vlado ali in merito: Kdo bode na interpelacije odgovarjal? Govorilo jih je mnogo, naj več Živkovič; ko ni bilo konca ne kraja, vstane ban Rauch sam in zagotavlja, da je on zboru odgovor dolžen. S tem je bil tudi Stojanovičev predlog, naj se poslovnik spremeni o tej stvari, sprejet.

Čita se potem dopis vladin, kojim predlaga neke skupne zakone, Med tem, ko se ti zakoni berejo, so stali vsi. Šuhaj pa se kmalo vsede in nagovarja tudi druge, naj se vsedejo; malo po malo se vsedejo vsi, razun predsednika in bar. Rauha, kteremu je k zadnjemu že tudi bilo predolgo stati i še se on vsede. Mislili so, da so dolžni, stojé poslušati magyarske zakone. —

* (V brežkem okraji) se je osnovalo sedaj tudi drugo slovensko gospodarsko društvo v Globokem, in upamo da bode tudi to, kakor št. Lenarsko, krepko napredovalo. Želeti bi bilo da bi se po vseh slovenskih občinah snovala taka društva, ki bi bila v sedanjih časih, ko se narodnemu delovanji od vseh strani stavijo ovire — edina pribežališča narodne omike. Če nam vlada in nemškutarji podirajo naša politična društva, naše tabore in narodne veselice, misliti je saj, da ne bodo tako nesramni, da bi svoje policijske nosove tudi vtikali v društva, kterih namen je izobraziti se v gospodarstvenih vednostih in širiti me svojimi udi znanosti, kterih si dozdej v preslabih ljudskih šolah niso mogli pridobiti. Toraj požurite se narodnjaci, da bodemo tudi iz družih okrajev poročali o osnovi tako koristnih društev.

* (G. Eugen Medanić) nam piše iz Trsta, ka ni res, da bi bil on tako sramotno govoril od Cegnarij: „Ja neznam ništa o svemu tomu; niti nepoznam g. C. koga ja štujem in proti komu neimam razloga tako neuljudno se izraziti.“

* (Štipendija za oficirje) je po nasvetu nadvojvoda Albrehta dovolil cesar. Hoče se onim oficirjem posojevati iz tega štipendija, kateri dolgove delajo in tako oderuhom v roke pridejo. Nadv. Albreht je kot ustanovnino dal 110.000 gold.

* (Nemška omika?) Eden nemškutarjskih gospodov, ki sedi zdaj na častnem sedeži in „zastopa“ — je pred pričami izgovoril ta-le klasičen izrek: „Ko bi jaz mogel vse Slovence (alle Windischen) v svojo glavo spraviti, precej si sam to glavo odrežem, da bi nobenega ne bilo“. Prosimo naše bralce, ali more tak mož s tem narodnim sovraštvom, neenostransko soditi kak slovenski časopis, ako bi hudoben slučaj hotel narediti ga za — porotnika?

* (Iz Amerike) piše v „Dan.“ misijonar Trobec: Pri nas se je žetev ravno dobro pričela, kmetje vsi na polji delajo, duhovni imamo v tem času malo opraviti, ter lahko zopet kako pisemce pišem. Pridelki so letos tu kaj dobri, posebno pšenica, ki je skoraj edina podpora te države, je kaj lepa in bogata. Grozno veliko je imajo nekteri tu; če je le kolikaj kmet, je ima več kot tisoč mernikov. Vreme je bilo spomladi in tudi po leti vedno merzlo, neprijetno in deževno, še zdaj ni nič stanovitnega; vendar vse to pšenici celo nič ni škodovalo, taka je, da morebiti nikjer v zedinjenih državah take ni. Največ je na vremenu ležeče zdaj o žetvi, dva dni je dež zlo nadlegoval, — zdaj je zopet lepo. Voda je tako narastla, da je marsikteremu vso že požeto pšenico vzela. Kmetu blizo tukaj je vso vzela, kar je je na 40 oralih sveta rastlo. Po gričih pa dež nič ni, škodoval. Dobra letina, to je pač imenitna reč tudi za misijonarja, ki mora za cerkve koledovati. Kar se v jeseni dobi, to je vse, med letom je le težko kaj. Jaz moram to jesen kakih tisuč dolarjev nakoledovati za novo cerkev, ki je skoraj že dodelana, pelovico sem že plačal. Kader pričnemo tu cerkev delati, gremo okoli k vsakemu katoličanu, mu precej določno pokažemo potrebo in koristi nove cerkve, kako da je vsak dolžan k temu po zmožnosti pomagati, — potem mu damo list, da zapiše ime in koliko in kdaj bo plačal. Naših kmetov imena imajo taki kredit, da lahko vsako reč dobimo v mestu, ako pokažemo, koliko je obljubljenega. V jeseni, kadar pšenico prodaja, mora misijonar, ki je navajen že „vandranja“ po hribih in dolinah, travnikih in gozjdih, zopet palico vzeti in od hiše do hiše iti, ter koledovati, kar se je obljubilo. Ali to je malo težje in kasnejše delo, kakor pa podpisane obljube kolektirati. Kadar je pšenica draga, še gre, kadar pa prav po ceni, kakor lansko jesen, je pa poj za duhovna; čas pride, da mora denar plačati, obljuba več ne velja, — in kje ga če vzeti? Tako marsikteri pride v velike zadrege. Letos upam, bomo lahko vse obravnali.

Dunajska borza od 20. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih 59 fl. 60 kr.	Kreditne akcije 267 fl. — kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. — fl. —	London 122 fl. 70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 68 fl. 75 kr.	Srebro 120 fl. 75 kr.
1860 drž. posojilo 94 fl. 80 kr.	Cekini 5 fl. 90 kr.
Akcije narod. banke 721 fl. — kr.	